

reapplying teachers-to-be from unfairness, subjectivity human examiners.

Further researches of direction can be provided in more research to clearly established whether those candidates who successfully passed the tests make the best teachers.

REFERENCES

1. Elsbree, W. S. (1939). *The American teacher: evolution of a profession in a democracy*. New York: American Book.
2. Fowler, R. C. (2001). *What did the Massachusetts teacher test say about American education?* Phi Delta Kappan, 82, P. 773–780.
3. Gitomer, D. H., Latham, A. S., and Ziomek, R. (1999). *The academic quality of prospective teachers: The impact of admissions and licensure testing*. Princeton, NJ: Educational Testing Service.
4. Graham, P. A., Lyman, R. W., Trow, M. (1995). *Accountability of colleges and universities: An essay*. New York: The Accountability Study.
5. Mitchell, R., and Barth, P. (1999). How teacher licensing tests fall short. *Thinking K-16*, 3(1), P. 3–23.
6. National Research Council 2001. *Testing Teacher Candidates: The Role of Licensure Tests in Improving Teacher Quality*. Washington, DC: The National Academies Press.

7. Sedlak, M. W. (1989). Let us go and buy a schoolmaster: Historical perspectives on the hiring of teachers in the United States, 1750-1980. In D. Warren (Ed.), *American teachers: Histories of a profession at work* (pp. 257–291). New York: Macmillan.

8. English to Speakers of Other Languages (ESOL) (5361). Retrieved on January 07.2022 from <https://www.ets.org/praxis>

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

БУЛАХ Валентина Петрівна – аспірант кафедри педагогіки та менеджменту освіти Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: професійна освіта, компаративна педагогіка, професійна культура викладача.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

BULAKH Valentyna Petrivna – postgraduate student of the Department of Pedagogy and Management of Education of the Central Ukrainian State Pedagogical University named after Volodymyr Vynnychenko.

Circle of scientific interests: professional education, comparative pedagogy, professional teacher’s culture.

Стаття надійшла до редакції 15.12.2021 р.

УДК 378.613+37.011.33:613

DOI: 10.36550/2415-7988-2022-1-200-186-192

ВІЗАВЕР Вікторія Арпадівна –

викладач української мови

Навчально-консультаційного центру ім. Егана Еде

ORCID:<https://orcid.org/0000-0003-0094-2770>

e-mail: vizaver.viktoria@gmail.com

ПРОБЛЕМА ВИКОРИСТАННЯ ЗДОРОВ’ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ВИЩОЇ ШКОЛИ У ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Використання здоров’язбережувальних технологій в освітньому процесі бере свій початок з часів Київської Русі, тому що здоров’я для слов’ян уже на той час було важливою цінністю, щоб виховати сильних і мужніх воїнів. Вже в той час проводилась велика робота з виховання у воїнів таких якостей як: хоробрість, витривалість, фізична сила, психічна стійкість, це допомагало їм у захисті власних територій від ворогів.

З часів Київської Русі було впроваджено використання засобів і методів, які використовувались для фізичного виховання та фізичного розвитку. Одним із основних методичних прийомів у педагогічний процес було продовження використання рухливих ігор, які сприяли тренуванню опорно-рухового апарату, реакції, уваги, командної взаємодії, прийняття швидкісних і

відповідальних рішень, які дуже важливі при виході із критичних ситуацій. Рухливі ігри сприяли у створенні емоційно-психологічних аспектів, проявів позитивного настроїв, змагального духу, взаємоповаги один до одного. У вітчизняній педагогічній науці вже тривалий час існує концепція здоров’язбереження. На початку ХХ століття були розроблені і впроваджені основні підходи реалізації здоров’язбережувальних технологій: антропологічний, гігієнічний, гуманістичний, фізкультурний. Але така концепція на початку ХХ століття базувалась методом галузевого підходу (фізкультура, медицина, освіта) і не носила цілісного характеру. Така організація здоров’я збереження у закладах освіти була не системною і не враховувала індивідуальні особливості кожної людини.

Науково-технічна революція яка почала розвиватися у другій половині ХХ століття сприяла переходу від індустріальної цивілізації

до постіндустріальної. Ці обставини вимагали від суспільства якісні та нові вимоги до інтелектуального розвитку суспільного устрою, а особливо фізичного стану кожної людини в першу чергу, і це призвело до пошуків нових здоров'язбережувальних технологій. Саме ці аспекти поставили перед системою освіти мету переглянути підходи до вирішення даної проблеми, а саме домогтися цілісного, гармонійного поєднання фізичного, інтелектуального, психічного та духовного розвитку молоді.

Вже досить давно увагу багатьох дослідників привертає феномен здоров'я, які в свою чергу напрацювали велику кількість різноманітних характеристик та явищ цього феномену. Багато визначень і показників використовують науковці, намагаються висвітлювати різні аспекти феномена здоров'я та його вплив на здоров'я людини.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Однією з найбільш складних комплексних проблем сучасної науки – це проблема здоров'я людини. У багатьох працях обговорюється саме поняття «здоров'я» та здоров'язбережувальні технології, в деяких досліджуються клінічні аспекти порушення здоров'я. Багато авторів присвячують свої праці дослідженню факторів, що визначають стан здоров'я. До окремої групи можна віднести праці, які розглядають шляхи і засоби відновлення, розвиток і збереження здоров'я. Нажаль меншу частину досліджень присвячують теоретико-методологічним проблемам здоров'я молоді.

В умовах зростання різноманітних ризиків, соціального та інформаційного розвитку цивілізації, науково-технічного розвитку, увага вчених має бути цілеспрямована на здорову людину. Основні завдання любої країни мають бути націлені на створення довгострокової стратегії збереження та відновлення здоров'я людини.

Багато таких педагогів-класиків як: В. Бехтерев, Я. Коменський, Г. Сковорода, К. Ушинський та ін. займалися здоров'язбереженням, методами оздоровлення людського організму й здоров'язбережувальними технологіями завдяки яким можна добитись бажаного результату. Проблемою формування і збереження здоров'я, застосуванням здоров'язбережувальних технологій займаються і сучасні вчені (В. Горащук, С. Кириленко, В. Клімова, Л. Сущенко, Л. Татарнікова), які вбачають, що введення даного питання в освітній процес освітніх закладів дасть змогу більш ефективно підійти до питання здоров'язбереження молоді.

Сучасними науковцями розглядаються педагогічні умови, що сприяють формуванню здоров'язбережувальних технологій у підготовці вчителів у закладах вищої освіти

різних спеціальностей. Ю. В. Драгнєєв, розробив педагогічні умови з формування культури здоров'я студентів в умовах комп'ютеризації в умовах навчання [4]; Д. Є. Воронін, виокремив психолого-педагогічні умови формування здоров'язберігаючої компетентності студентів університету [1]; А. В. Домашенко, запропонував умови ефективного здійснення оздоровчого впливу фізичного виховання на студентів [3].

Мета статті – з'ясувати проблему використання здоров'язбережувальних технологій в освітньому процесі вищої школи у психолого-педагогічних дослідженнях.

Виклад основного матеріалу дослідження. Зробивши аналіз психолого-педагогічної літератури, переконаємося, що за рівнем здоров'я світової спільноти виділяються такі шість рівнів, які структуровані за кількісною ознакою – від окремого індивіда до людства в цілому.

Перший рівень – особистий, спрямований на індивідуальний розвиток особистості, тобто – здоров'я окремої людини.

Другий рівень – рівень здоров'я, певної невеликої групи, яка повсякденно спілкується між собою. В дане суспільне коло входять – сім'я, родичі, друзі, сусіди, близькі знайомі. Дане оточення людей при постійному спілкуванні своєю поведінкою впливає на оточуючих. Те саме відбувається і в зворотному напрямку завдяки яким проходять позитивні або негативні впливи на здоров'я не лише у фізичному розвитку, але і в інших сферах, психічній, соціальній, духовній. Формування способу життя найближчим оточенням створює певне нескінченне середовище, визначає духовні цінності, соціальну відповідальність.

Людина, яка проживає в даному середовищі може позитивно або негативно впливати на своє оточення різними способами:

– особистим прикладом знаємо, що більшість дітей у спортивну секцію привели їх брати, сестри, друзі, батьки,

– наданням інформації про можливості ведення здорового способу життя, агітаційної пропаганди, яка проводиться засобами масової інформації та багато іншого. Всі ці чинники даного оточення можуть визначати їхній рівень здоров'я.

Третій рівень – рівень організації. По суті другий рівень не являється структурним утворенням суспільства, але третій рівень фізичного здоров'я, характеризує здоров'я визначених організацій (освітнього закладу).

На даний час неможливо бути ізольованим від інших організацій (освітніх закладів), вони перебувають в тісному взаємозв'язку не тільки в своїй сфері, але і в багатьох інших (науки,

послуг, культури, релігії) які впливають на здоров'я працівників, теж саме відбувається в зворотному напрямку. Авторитет і влада людей даної організації, особливо перших осіб може бути дуже впливовим чинником на формування здорового способу життя даного колективу. Як виявляється керівник даної організації, або освітнього закладу сильно може впливати на здоровий (чи нездоровий) спосіб життя своїх підлеглих.

Четвертий рівень – це здоров'я громадян даної країни. Громада визначається в переважній більшості за територіальною ознакою – село, селище, місто, район, де людина проводить свій життєвий шлях і щоденно спілкується з людьми, які його оточують. В багатьох країнах світу громада може складатись з різними ознаками: політичним чи релігійним, виду професійної діяльності, мови і культури. Тому природно, що суспільне спілкування, умови праці, відпочинку, традиції і звички суттєво можуть впливати на фізичний розвиток та здоров'я людей.

П'ятий рівень – рівень країн, в цілому всі розвинені країни піклуються про здоров'я своїх громадян, але хтось більше, хтось менше, одні надають перевагу оздоровленню в період дитячого та середнього віку, інші піклуються протягом усього їх життя.

Шостий рівень – рівень усього світу. Особливо зараз під час світової пандемії даний аспект змушує весь світ переглянути підходи до здоровозбережувальних технологій. Стало зрозуміло, що здоров'я країни визначає здоров'я всього світу. Це вже давно підтвердила Оттавська Хартія (I Міжнародна конференція з формування здорового способу життя (ФЗСЖ) у 1986 році, Оттава, Канада) її основні положення наголошують на тому, що:

- всім необхідно усвідомити, що вони несуть особисту відповідальність не лише за себе, але й за здоров'я усього людства;

- людство в певній мірі відповідає за здоров'я кожного громадянина (Мазуренко Л., 2008).

Л. Сийкель, Ф. Вергер, Т. Шімон, виокремлено 4 складові, що впливають на здоровий спосіб життя: медико-біологічні концепції; сприйняття інтерпретаційного процесу; компетентнісний підхід до формування здоров'я; поява нової концепції здоров'я [15].

У результаті глобалізації рамки концепції здоров'я значно розширюються, появляються все більше і більше компонентів. Компетентність з одного боку означає ефективну роботу здатність, оптимальну поведінку, а з іншого боку відповідальність вимогам, визначеним цілям. Компетентнісний підхід досліджується на рівні соматичного та

психічного здоров'я, а також на рівні здоров'язбережувальних компетенцій.

Оттавська хартія говорить про те, що здоров'я ми не повинні інтерпретувати як мету життя, а повинні дивитись на це, як ресурс для повсякденного життя застосовуючи здоров'язбережувальні технології, засновані на цінності власного здоров'я та здоров'я всього суспільства.

Зазначимо, що в останні роки відбувається негативна тенденція погіршення показників здоров'я молодого покоління, збільшується розповсюдження соціально-небезпечних хвороб. Цьому сприяють малорухомий спосіб життя, небажання займатись фізичною культурою і спортом, неправильне харчування, проведення багато часу за комп'ютером взагалі і під час пандемії зокрема, шкідливі звички, не застосовування здоров'язбережувальних технологій. Враховуючи все це держава ставить перед собою мету модернізації освітньої галузі, прагне створити належні умови для особистісного розвитку та самоорганізації всіх громадян України. Для цього державою створюються умови для застосування у ЗВО здоров'язбережувальних технологій, які у майбутньому будуть спрямовані на збереження та зміцнення здоров'я молодого покоління. Відповідними структурами розроблена і функціонує освітня нормативно-правова база, що може вирішити дану проблему, а саме – Указ президента України «Про заходи щодо розвитку духовності, захисту моралі та формування здорового способу життя громадян» № 456/99 від 27 квітня 1999 року; Національна програма «Репродуктивного здоров'я нації» (2001–2005 р.р.) «Концепція розвитку охорони здоров'я населення України» (2001); Загальнодержавна програма «Здоров'я 2020: український вимір» (2001 р.); «Концепція формування позитивної мотивації на здоровий спосіб життя у дітей та молоді» (2004 р.); Концепція проекту загальнодержавної цільової соціальної програми «Формування здорового способу життя молоді України на 2013–2017 р.р. (2013 р.); Національна стратегія з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація» (2016 р.); Указ президента України «Про державну підтримку розвитку фізичної культури і спорту в Україні» (2019 р.); Указ Президента України «Про національну стратегію розвитку освіти України на період до 2021 року» (2013 р.); «Концепцію розвитку неперервної педагогічної освіти» (2013 р.); Закон України «Про вищу освіту» (2014 р.) та зміни до них (2018 р.); «Про освіту» (2017 р. та певні зміни 2018 р.); «Про загальну середню освіту»; «Нова українська школа» (2016 р.); «Концепція розвитку педагогічної освіти» (2018 р.);

Професійний стандарт «Вчитель початкових класів загальноосвітньої середньої школи» (2018 р.) та ін., які відмічають необхідність упровадження здоров'язбережувальних технологій починаючи з народження дитини.

Зміцнення та збереження здоров'я, застосування здоров'язбережувальних технологій студентською молоддю є пріоритетним завданням соціальної програми нашої держави. Наша студентська молодь на даний час знаходиться у непростому становищі, а саме збереження та зміцнення здоров'я та ведення здорового способу життя під час пандемії. Саме на студентську молодь закладів вищої освіти покладають реалізацію найважливіших завдань розвитку країни, побудови громадського суспільства. В умовах переходу до ринкової економіки, гострої конкуренції на ринках праці, економічна скрута, поширення інфекційних хвороб пред'являє високі вимоги до рівня здоров'я. Аналіз результатів сучасних наукових досліджень вказують на те, що останніми роками все більше збільшується тенденція до зниження здоров'я. Основним фактором цього явища є перенавантаження студентів навчальними програмами, малорухомий спосіб життя, проведення великої кількості часу за сучасними технічними засобами, скорочення власного часу для занять спортом, несвоєчасне і неякісне харчування.

Здорове суспільство – це ідеал функціонування соціального організму. Ймовірно, прагнення до цього має велике практичне і теоретичне значення. Життєдіяльність сучасної людини потребує соціально-філософського переосмислення цінності здоров'я на сучасному етапі, визначення та уточнення пріоритетності його змістовних компонентів, виробленні здоров'язбережувальних технологій для зміцнення здоров'я країни.

Розглянемо підходи науковців до визначення поняття здоров'я. На даний час поняття здоров'я не розглядається як виключно медична проблема. Комплекс медичних визначень становить невелику частину поняття здоров'я. Узагальнюючи підсумки багатьох досліджень, констатуємо, що вчені дійшли до висновку, що лише 10 % усіх комплексних впливів припадає на систему охорони здоров'я. Решта 90 % припадає на екологічний стан навколишнього середовища, 50 % – на умови і спосіб життя (харчування, погані звички і т.д.), 20 % – на спадковість (генетичні захворювання, схильність до хронічних захворювань), дані показники засвідчують те, що суто медичний аспект не є головним чинником впливів на людське здоров'я, а отже визначення медичного здоров'я як відсутності хвороби не відповідає життєвим реаліям. Тому

справедливо М. Амосов відзначив, що всі лікарі – фахівці з хвороб, а не здоров'я людини.

Визначення здоров'я для міжнародного спілкування викладено в преамбулі Статуту ВООЗ 1948 року: «Здоров'я – це стан повного фізичного, духовного і соціального благополуччя, а не лише відсутність хвороб або фізичних вад» [7].

Складова здоров'я поділяється на такі чотири сфери: психічну (розумову), соціальну (суспільну), духовну і фізичну. Перераховані сфери є невід'ємні одна від одної, тісно взаємопов'язані і чітко визначають стан людського здоров'я.

До психічного здоров'я належать: індивідуальні особливості психічних процесів і властивостей людини, які характеризують такі риси, як збудженість, чутливість, емоційність. Психічне здоров'я тісно пов'язане з особливостями мислення людини, його характеру та здібностями.

Соціальне здоров'я залежить від багатьох факторів, а саме від економічних чинників (сімейного стану), умов праці та відпочинку, побуту, соціального захисту, що надає держава, медичне забезпечення населення, безпеки життєдіяльності – все це є складовими, які забезпечують соціальний захист, який суттєво впливає на здоров'я людини.

Духовне здоров'я залежить від таких чинників: освіти, науки, етики, моралі, релігії, мистецтва. Стан духовного здоров'я індивіда визначає – свідомість людини, життєва самоідентифікація, ставлення людини до свого життя та форми способу бачення світу.

Фізичне здоров'я залежить від стану організму людини, що характеризується можливістю адаптуватися до різних факторів навколишнього середовища, індивідуальних особливостей анатомічної будови тіла, фізіологічних функцій організму в різних умовах спокою, спадковості, рівня фізичного розвитку всіх органів та систем організму [11].

Факт того, що більшість молодого покоління байдуже ставиться до свого власного здоров'я, не підтримує свій фізичний розвиток призводить до того, що виникає необхідність впровадження в професійну освіту педагогів різних дисциплін здоров'язберігаючих технологій, які допоможуть їм оволодіти знаннями, здоров'язбережувальними технологіями. Завдяки всім цим набутим технологіям і знанням вони у подальшому зможуть впроваджувати їх в життя протягом всієї своєї професійної діяльності.

Створення багатогранного і цілісного, інтелектуального, фізичного та психічного здоров'я молоді при створенні освітнього простору на думку М. Левківського сприяє розкриттю специфіки «нових шкіл» як закладів освіти, основою яких є: парадигма

взаємовідносин учня та викладача, яка передбачає зміщення центру уваги з педагога, як носія інформації на самостійну активну діяльність того, хто навчається; поєднання і чергування різних видів (фізичної, інтелектуальної, дослідницької, творчої, духовної) та різних форм впровадження (індивідуальних, групових, колективних) навчальної діяльності; розумового і морально-естетичного виховання.

Важливого значення у впровадженні здоров'язбережувальних технологій в заклади освіти на початку ХХ століття відіграла поява вальдорфських шкіл засновником яких був відомий європейський педагог Р. Штайнер. Він розробив систему яка базувалась на законі творчості при яких компетентності розумового, етичного, фізичного розвитку людини поділено на семиріччя, які ніколи один з одним не збігаються. У кожних циклах педагог мав дослідити кожного учня і створити у них сприятливі умови для їх розвитку. М. Левківський переконує у тому, що підхід до освіти у вальдорфській школі об'єднувався цілісним педагогічним процесом і був спрямований на індивідуальний, фізичний розвиток школяра [8].

На думку М. М. Булатова та Т. Ю. Круцевич в українській вищій школі за певних причин (об'єктивних та суб'єктивних) здоровий спосіб життя та систематичні заняття фізичною культурою і спортом із застосуванням здоров'язбережувальних технологій є необхідні. Але даному питанню приділяється недостатньо уваги, а тим більше соціально-економічним проблемам (профілактиці шкідливих звичок, вживання наркотичних речовин, повноцінному і якісному харчуванню) [6].

Проводяться дослідження, які доводять велику роль рухової активності у зміцненні здоров'я сучасної молоді, покращенню тривалості та якості життя, вказують найефективніші здоров'язбережувальні технології практичного застосування у системі фізичного виховання. Робляться узагальнення та подальше впровадження сучасних підходів до оздоровчо-рекреаційної рухової активності студентської молоді в конкретних сьогodнішніх умовах (соціально-економічних, природно-кліматичних, матеріально-технічних). Наголошується на обов'язковому врахуванні традицій освітнього закладу, умов застосування здоров'язбережувальних технологій та інфраструктури, фахової спеціалізації викладацького складу тощо.

Важливим у сьогodнішніх умовах є приведення у відповідність до сьогodenня системи фізичного виховання студентів, необхідність відходу від традиційних, застарілих стереотипів, які не можуть вирішити

питання і досягти поставленої мети – збереження і зміцнення здоров'я [2; 5].

Якщо проаналізувати навчальний процес, зауважимо, що останнім часом у ЗВО, іде різке зниження рухової активності студентів, не використовуються здоров'язбережувальні технології. Дефіцит рухової активності може привести до не дуже втішних показників. Соціологічні дослідження вказують на те, що майже 90% студентів мають незначні відхилення у стані здоров'я, 50% – незадовільну фізичну підготовку. Однією із найважливіших причин такого незадовільного стану здоров'я молоді є виведення із навчальних планів ЗВО фізичної культури з обов'язкових дисциплін, переведення її в предмет за вибором студента.

Здоров'язбережувальна технологія розглядається нами як потужний засіб зміцнення здоров'я, поглиблення рівня розумової працездатності, а саме головне підвищення ефективності навчальної діяльності, що в свою чергу сприяє підвищенню якості життя в цілому.

Система фізичного виховання студентської молоді має будуватись на філософії здорового способу життя, на використанні здоров'язбережувальних технологій як безпосередньо так і опосередковано має впливати на її складові. Молодь повинна раціонально використовувати свій час, збалансовувати щоденне харчування, отримувати задоволення від змістовного дозвілля та фізичного навантаження, відмовитись від шкідливих звичок, використовувати здоров'язбережувальні технології [9]

Наведемо основні чинники, що формують здоровий спосіб життя рис. 1.1. (За Л. Мазурко) [7]):

Рис. 1.1. Чинники здорового способу життя

Для зміцнення здоров'я та фізичного розвитку студентів ЗВО в Україні намагаються вирішити такі основні завдання застосовуючи здоров'язбережувальні технології:

– оздоровчі завдання: зміцнення здоров'я студентів різними здоров'язбережувальними технологіями,

методами і засобами фізичного розвитку; свідоме формування потреби самостійного фізичного удосконалення, самоорганізації здорового способу життя;

– освітні завдання: надання можливості студентам оволодіти теоретичними знаннями самостійної організації рухової активності у вільний час; уміти застосовувати здоров'язбережувальні технології, показати молоді який вплив відіграють засоби фізичної культури на організм людини; переконати у значимості рухової активності та фізичному вдосконаленню на виробництві, у сім'ї, побуті; модифікації та удосконаленні попередньо сформованих навичок;

– виховні завдання – мотиваційні потреби та мотиви формування, зміцнення, збереження, відновлення здоров'я засобами здоров'язбережувальних технологій; оцінка цінностей і пріоритетів власного здоров'я і здоров'я оточуючих; позитивне ставлення до себе, інших людей, до перспектив у майбутньому професійному вдосконаленню; вміння оцінити свої здібності (адекватна самооцінка) [12].

Висновки та перспективи подальших розвідок напряму. Ми погоджуємось з думкою науковців, що негайно потрібно змінити підхід до системи фізичного виховання в ЗВО, основним напрямком діяльності оздоровчого спрямування має бути запровадження здоров'язбережувальних технологій, які будуть закріплені у державно-правових і законодавчо-нормативних документах, привести їх до рівня європейських розвинених країн [10].

Комплексне вирішення даних завдань у системі фізичного виховання дасть змогу підготувати студентів до формування здорового способу життя за допомогою здоров'язбережувальних технологій.

Подальшого розгляду потребують питання розробки здоров'язбережувальних технологій в освітньому процесі вищої школи.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Воронін Д. Є. (2006) Формування здоров'язберігаючої компетентності студентів вищих навчальних закладів засобами фізичного виховання: Автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: Спец. 13.00.07 «Теорія та методика виховання». Херсон. 20.
2. Гребешева И.И. (1990) Ваш ребенок. М. : Медицина. 230.
3. Домашенко А. В. (2003) Організаційно-педагогічні засади системи фізичного виховання студентської молоді України: Автореф. дис... на здобуття наук. ступеня канд. наук з фізичного виховання і спорту: Спец. 24.00.02 «Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення». К. 17.
4. Драгнев Ю. В. (2007) Компоненти формування культури здоров'я студентів в умовах

комп'ютеризації навчання. Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: Наукова монографія / За редакцією проф. Єрмакова С. С. Харків: ХДАДМ (ХХІІІ). № 1. 176.

5. Кірсанов В. В. (2001) Рекреаційні вимоги до організації спортивного дозвілля. *Вісник КНУК і М. Серія: Педагогіка*. 3. С. 26–34.

6. Круцевич Т. Ю. (1999) Методы исследования индивидуального здоровья детей и подростков в процессе физического воспитания. К.: Олимпийская литература. 232 с.

7. Мазуренко. Л. (2008) Формування навичок здорового способу життя у молодших школярів в позакласний час. К. : Шк. світ. 128 с.

8. Омельченко С. О. (2007). Взаємодія соціальних інститутів суспільства у формуванні здорового способу життя дітей та підлітків: монографія. Луганськ: Альма-матер. 352 с.

9. Пангелов С. Б. (2009). Формування передумов виникнення фізичної рекреації як форми дозвілля людини у первинному суспільстві. Молода спорт. наука України. Т.4. С. 138–142.

10. Приступа Є. (2010) Фізична рекреація: навч. посіб. Львів. 113 с.

11. Ромзаєва П. В., Тарасов С. И., Могилева Н. И. и др. (1978) Величина здоров'я как единый критерий в системе нормирования понижающих и других вредных факторов. Рациональная гигиена. Вип. 7. 34–37.

12. Фоменко Н. В. (2007) Рекреаційні ресурси та курортологія: підр. для студ. ВНЗ. К. : Центр навчальної літератури. 134.

REFERENCES

1. Voronin, D. YE. (2006). *Formuvannya zdorov'язberihayuchoyi kompetentnosti studentiv vyshcheykh navchal'nykh zakladiv zasobamy fizychnoho vykhovannya*. [Formation of health-preserving competence of students of higher educational institutions by means of physical education]. Kherson.
2. Hrebesheva, Y .Y. (1990). *Vash rebenok*. [Your child]. Moskva.
3. Domashenko, A. V. (2003). *Orhanizatsiyno-pedahohichni zasady systemy fizychnoho vykhovannya student-s'koyi molodi Ukrainy*. [Organizational and pedagogical principles of the system of physical education of student youth of Ukraine]. Kiyv.
4. Drahnyev, YU. V. (2007). *Komponenty formuvannya kul'tury zdorov'ya studentiv v umovakh komp'yuteryzatsiyi navchannya*. [Components of the formation of student health culture in the context of computerization of learnin]. Kharkiv.
5. Kirsanov, V. V. (2001). *Rekreatsiyni vymohy do orhanizatsiyi sportyvnoho dozvillya*. [Recreational requirements for the organization of sports leisure]. Kiyv.
6. Krutsevych, T. YU. (1999). *Metody yssledovannya yndyvudual'noho zdorov'ya detey u podrostkov v protsesse fizycheskoho vospytanyya*. [Methods of research of individual health of children and teenagers in the course of physical education]. Kiyv.
7. Mazurenko, L. (2008). *Formuvannya navychok zdorovoho sposobu zhyttya u molodshykh shkolyariv v pozaklasnyy chas*. [Formation of skills of a healthy way

of life at younger schoolboys in extracurricular time]. Kiyv.

8. Omel'chenko, S. O. (2007). *Vzayemodiya sotsial'nykh institutiv suspil'stva u formuvanni zdorovoho sposobu zhyttya ditey ta pidlitkiv*. [Interaction of social institutions of society in the formation of a healthy lifestyle of children and adolescents]. Luhans'k.

9. Panhelov, S. B. (2009). *Formuvannya peredumov vynykennya fizychnoyi rekreatsiyi yak formy dozvillya lyudyny u pervynnomu suspil'stvi*. [Formation of preconditions for the emergence of physical recreation as a form of human leisure in primary society].

10. Prystupa, Y. E. (2010). *Fizychna rekreatsiya* [Physical recreation]. L'viv.

11. Romzaeva, P. V., Tarasov, S. Y., Mohyleva, N. Y. y dr. (1978). *Velychyna zdorov'ya kak yedynyy kryteryu v systeme normyrovannya ponyzryuyushchykh y druhykh vrednykh faktorov*. [The value of health as the

only criterion in the system of normalization of degrading and other harmful factors].

12. Fomenko, N. V. (2007). *Rekreatsiyi resursy ta kurortolohiya*. [Recreational resources and balneology]. Kiyv.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ВІЗАВЕР Вікторія Арпадівна – викладач української мови Навчально-консультаційного центру ім. Егана Еде.

Наукові інтереси: здоров'язбережувальні технології в освітньому процесі вищої школи.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

VIZAVER Victoria Arpadivna – teacher of Ukrainian language, Egan Ede training and consulting center of Beregovo.

Circle of scientific interests: health technologies in the educational process of higher education.

Стаття надійшла до редакції 22.12.2021 р.

УДК: 371.314.6

DOI: 10.36550/2415-7988-2022-1-200-192-196

ГРЕБА Ілдіко Золтанівна –

старший викладач кафедри педагогіка та психології

Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0764-0858>

e-mail: greba.ildiko@kmf.org.ua

ВАЙНТРАУХ Естер Йосипівна –

стажист кафедри педагогіка та психології

Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8636-3026>

e-mail: weinrauch.eszter@kmf.org.ua

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОЄКТНОГО НАВЧАННЯ УЧНІВ В ІНКЛЮЗИВНОМУ ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Реформи, що відбуваються у сфері освіти останніх років, кардинально змінили систему шкільної освіти. Серед суттєвих змін, що спостерігаються в сучасній початковій школі, можна виділити такі як: комплексне оновлення дизайну нових та відремонтованих будівель закладів освіти, облаштування універсального та доступного простору, розробка нових навчальних програм, методичних рекомендацій, велика кількість нових, якісних підручників для навчання дітей початкових класів, впровадження новітніх інформаційних технологій, надання автономії закладам освіти та багато іншого.

Окрім вище перерахованих зовнішніх змін організації процесу якісного навчання, можна виокремити також внутрішні зміни, які відображаються в організації освітнього процесу і передбачають зміну всієї концепції на побудову компетентнісного підходу, покликаного привернути інтерес учнів до процесу здобуття знань, до розвитку

креативності й самореалізації не тільки в рамках шкільного освітнього простору.

Однак справжнім підґрунтям шляху демократизації освіти в Україні та наближення її до європейських норм й освітньої політики розвинутих країн світу, стало впровадження «школи для всіх», тобто залучення учнів з особливими освітніми потребами до навчально-виховного процесу закладів загальної середньої освіти будь-якого типу, форми власності, територіального розташування незалежно від рівня розвитку, соціального статусу, расової, національної чи релігійної приналежності дитини.

На сьогодні критерієм високорозвинутого суспільства є рівень доступності та якості надання послуг людям з особливостями розвитку у різних сферах життя. Освітні послуги не становлять винятку. Важливим кроком інтеграції України до європейського простору є дотримання світових стандартів життєдіяльності, зокрема і перегляд вітчизняної